

Sygn. akt III AUa 506/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 marca 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Urszula Iwanowska
Sędziowie:	SSA Barbara Białecka SSA Jolanta Hawryszko (spr.)
Protokolant:	St. sekr. sąd. Elżbieta Kamińska

po rozpoznaniu w dniu 3 marca 2016 r. w Szczecinie

sprawy A. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o prawo do emerytury pomostowej

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 23 kwietnia 2015 r. sygn. akt VII U 1351/14

1. zmienia częściowo zaskarżony wyrok i przyznaje ubezpieczonemu A. S. prawo do emerytury od stycznia 2014r.
2. odstępuje od obciążenia ubezpieczonego kosztami zastępstwa procesowego organu rentowego w postępowaniu apelacyjnym.

SSA Barbara Białecka SSA Urszula Iwanowska SSA Jolanta Hawryszko

Sygn. akt III AUa 506/15

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. decyzją z 17.03.2014 r. odmówił A. S. mu prawa do emerytury pomostowej wskazując, że ubezpieczony nie przedłożył zaświadczenia co do pracy w szczególnych warunkach w okresach zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) od 7.07.1976 do 15.07.1990 i od 16.07.1992 do 16.09.1992 r.

Ubezpieczony wniósł odwołanie od decyzji podnosząc, że przedłożył świadectwo pracy w warunkach szczególnych za sporne okresy oraz, że stanowisko rybaka morskiego wymienione jest w załączniku do ustawy o emeryturach

pomostowych, jednakże nie jest w stanie przedłożyć zaświadczenia wymaganego przez organ rentowy, ponieważ przedsiębiorstwo (...) już nie istnieje.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, wyrokiem z 23 kwietnia 2014 r. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury pomostowej od 28.05.2013 r.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że A. S. ur. (...), 60 lat ukończył (...). Pierwszy wniosek o emeryturę pomostową złożył 8.05.2013. Wniosek rozpoznany został prawomocną decyzją odmowną z (...). Kolejny wniosek o emeryturę pomostową ubezpieczony złożył 29.01.2014; w tej dacie nie pozostawał w stosunku pracy. Sąd pierwszej instancji uznał, że na dzień złożenia wniosku o świadczenie ubezpieczony udowodnił okres składkowy i nieskładkowy w łącznym wymiarze 26 lat 6 miesięcy i 12 dni. W okresie 7.07.1976/ 15.07.1990 i 16.07.1992/ 16.09.1992 był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w Przedsiębiorstwie (...) w S. na stanowisku rybaka pokładowego. 16 września 1992 otrzymał od pracodawcy świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach za okres od 7.07.1976 do 15.07.1990 i od 16.07.1992 do 16.09.1992 - stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował jako pracownik morski na statkach, na stanowisku rybaka pokładowego (praca wymieniona w wykazie B dziale IV poz. 4 pkt 11 wykazu stanowiącego załącznika do zarządzenia nr 24 Ministra-Kierownika Urzędu Gospodarki Morskiej z 15.08.1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu gospodarki morskiej).

Sąd okręgowy uwzględnił odwołanie i rozważył, że prawo do emerytury pomostowej mają osoby, które urodziły się po 31 grudnia 1948 r. i wykonywały pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze co najmniej 15 lat. Uwzględnia się zarówno okresy, w których były wykonywane prace na podstawie przepisów obowiązujących przed 1.01. 2009 r., jak też okresy w których wykonywane były prace, ale tylko te wymienione w nowych wykazach prac w ustawie o emeryturach pomostowych. Warunki nabywania prawa do emerytury pomostowej określa ustawa z 19.12.2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U z 2008 r. nr 237, poz. 1656 ze zm.). Stosownie do treści art. 4 ustawy prawo do emerytury pomostowej, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.,

- 1) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat,
- 2) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn,
- 3) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn,
- 4) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS,
- 5) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3,
- 6) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Natomiast w myśl art. 49 ustawy, prawo do tego świadczenia przysługuje również osobie, która: 1) po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3; 2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12; 3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3. Sąd pierwszej instancji wskazał, że w art. 5 -11 ustawy ustalono odrębne warunki przechodzenia na emeryturę pomostową w wieku niższym, niż 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn. Dotyczy to takich rodzajów prac, w przypadku których -ze względu większe obciążenia psychiczne i fizyczne towarzyszące ich

wykonywaniu -ustawodawca dopuścił wcześniejsze przejście na emeryturę pomostową. Uprawnienia takie posiadają między innymi pracownicy wykonujący prace rybaków morskich.

W art. 8 ustawy o emeryturach pomostowych wskazano zaś, że pracownik wykonujący prace w szczególnych warunkach wymienione w pkt 20, 22 i 32 załącznika nr 1 do ustawy, który spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1, 4-7, nabywa prawo do emerytury pomostowej, jeżeli: 1) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 50 lat dla kobiet i co najmniej 55 lat dla mężczyzn; 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach wymienionej w pkt 20, 22 i 32 załącznika nr 1 do ustawy, wynoszący co najmniej 10 lat.

Sąd okręgowy zważył, że ubezpieczony posiada co najmniej 25-letni okres składkowy i nieskładkowy ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, urodził się po 31 grudnia 1948 r., ukończył 55 lat i nie pozostaje w zatrudnieniu. Okoliczność, że ubezpieczony będąc zatrudnionym w Przedsiębiorstwie (...) w S. od 7.07.1976 do 15.07.1990 i od 16.07.1992 do 16.09.1992 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w warunkach szczególnych na statkach jako rybak przetwórstwa wynikała, wprost ze świadectwa pracy w szczególnych warunkach. Sąd pierwszej instancji zaznaczył, że formalnie postępowanie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, który pomimo przedłożenia świadectwa wykonywania prac w warunkach szczególnych odmówił prawa do emerytury pomostowej, nie budziło wątpliwości, gdyż obowiązujące w tej mierze przepisy proceduralne nakazywały takie postępowanie. Sąd okręgowy podkreślił, że wystawienie przez pracodawcę zaświadczenia, o którym mowa w art. 51 ustawy o emeryturach pomostowych, jest oświadczeniem wiedzy, nie oświadczeniem woli. Zaświadczenie to jest dokumentem prywatnym (art. 245 k.p.c.), wydawanym dla celów dowodowych, a okoliczności w tym dokumencie potwierdzone przez pracodawcę podlegają weryfikacji zarówno w postępowaniu sądowym, jak i w postępowaniu przed organem rentowym. Sąd okręgowy zaznaczył, że w wykazach A i B stanowiących załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów 7.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, będących aktem wykonawczym do art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS wymienione są prace: rybaków morskich (poz. 9 dział VIII wykazu A oraz poz. 4 dział IV wykazu B), podobnie jak w załączniku do ustawy o emeryturach pomostowych pod poz. 22. Uszczegółowienia stanowisk, w ramach których pracuje rybak morski dokonano w Zarządzeniu nr 24 Ministra-Kierownika UGM z 15.08.1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu gospodarki morskiej, wymieniając w nim prace

-praktykanta pokładowego (wykaz B dział IV poz. 4 pkt 19),

-młodszy rybak pokładowy (wykaz B dział IV poz. 4 pkt 13),

-rybak pokładowy (wykaz B dział IV poz. 4 pkt 12),

-rybak przetwórstwa (wykaz B dział IV poz. 4 pkt 16),

-starszy rybak przetwórstwa (wykaz B dział IV poz. 4 pkt 15).

Sąd pierwszej instancji zaznaczył, że w myśl przepisu art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu, z uwzględnieniem ust. 2. Mając na uwadze, że pierwszy wniosek o świadczenie ubezpieczony złożył w 8.05.2013 r., a 60 rok życia ukończył 28.05.2013 r. przyznał prawo do emerytury pomostowej od 28.05.2013 r., bowiem w tej dacie spełniał ustawowe przesłanki przyznania świadczenia.

Apelację od wyroku złożył organ rentowy zarzucając obrazę przepisów prawa materialnego art.129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przez jego błędne zastosowanie i przyznanie prawa do emerytury pomostowej od 28.05.2013 r. Organ rentowy wniósł o zmianę wyroku i ustalenie, że emerytura pomostowa przysługuje ubezpieczonemu od 29.01.2014 r., ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji. Organ rentowy wskazał, że błędnie sąd pierwszej instancji przyjął, że wypłata

świadczenia winna nastąpić od daty złożenia pierwszego wniosku o przyznanie emerytury pomostowej, ponieważ decyzja z 28.05.2013 r. była prawomocna a ubezpieczony nie złożył odwołania.

Sąd apelacyjny rozważył sprawę i uznał, że apelacja organu rentowego jest uzasadniona.

Jakkolwiek, co do zasady sąd apelacyjny przyjmuje za własne ustalenia sądu okręgowego, rezygnując jednocześnie z ich ponownego szczegółowego przytaczania oraz aprobejuje rozważania prawne, to zaskarżony wyrok podlegał zmianie w zakresie początkowej daty powstania prawa do emerytury pomostowej. Sąd odwoławczy podzielił zarzut błędnego ustalenia początkowej daty terminu wypłaty spornego świadczenia. Zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. Sąd pierwszej instancji nieprawidłowo ustalił datę wypłaty świadczenia na (...) r., przyjmując że ubezpieczony wtedy spełnił wszystkie przesłanki konieczne do uzyskania prawa do emerytury pomostowej. Trafnie bowiem wskazał apelujący, że odmowna decyzja z (...) r. nie została zaskarżona i tym samym stała się prawomocna. Definitywnie i niekorzystnie dla ubezpieczonego zatem zakończyła sprawę o emeryturę z wniosku z 8.05.2013. Wniosek ubezpieczonego z 8.05.2013 r. oraz wydana w jego następstwie decyzja nie miały więc znaczenia dla rozstrzygnięcia aktualnej sprawy wszczętej na skutek późniejszego wniosku o emeryturę z 29.01.2014. Należy podkreślić, że kontroli sądu pierwszej instancji w niniejszym postępowaniu podlegała decyzja wydana w konsekwencji wniosku z 19.01.2014 r. Stąd też za moment podjęcia wypłaty świadczenia uznano styczeń 2014 r. tj. miesiąc, w którym ubezpieczony wystąpił o emeryturę pomostową.

Mając na uwadze powyższe, sąd apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. orzekając co do istoty sprawy, zmienił zaskarżony wyrok i przyznał A. S. prawo do emerytury od stycznia 2014 r. W zakresie orzeczenia o kosztach sąd rozważył, że apelując nie kwestionował prawidłowości przyznania prawa do emerytury pomostowej, a z drugiej strony, ubezpieczony nie miał żadnego wpływu na treść rozstrzygnięcia, zatem sąd apelacyjny na podstawie art. 102 k.p.c. odstąpił od obciążania ubezpieczonego kosztami zastępstwa procesowego w postępowaniu przed sądem drugiej instancji.

SSA Barbara Białecka SSA Urszula Iwanowska SSA Jolanta Hawryszko